

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum hoc ei conueniat secundum humanam naturam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Uniuersum extrema. Et
 auctoritate Apost. ga
 Cap. 4. non cum dixisset, Medi-
 ator &c. subiunxit, Qui
 dedit &c. Secunda co-
 cluso ut clara relin-
 quatur, quia cooperan-
 tur aliqui ad unione,
 per consequens miseri, ut patet per Aug. in 9. de ci-
 uij. Dei. Ergo esse mediatorem Dei, & hominum
 non est proprium Christo.
 ¶ Præ. Ad officij mediatoris pertinet interpella-
 re ad unum eorū, inter quos est mediator pro altero
 sed Spiritus sanctus, sicut dicitur Ro. 8. interpel-
 lar pro nobis ad Deum gemitibus inenarrabilibus.
 ergo Spiritus sanctus est mediator inter Deū & ho-
 mines. non est ergo proprium Christo.

SED CONTRA est, quod dicitur i. ad Timoth. 2.
 Unus est mediator Dei & hominum, homo Iesus
 Christus.
 RESPON. Dicendum, qd ad mediatoris officij
 proprie pertinet, coniungere & unire eos, inter quos
 est mediator: nā extrema uniuertur in medio. Unire
 autē hoīes Deo, perfectiue quidem cōuenit Chri-
 sto, per quem homines sunt reconciliati Deo, secun-
 dum illud 2. ad Corin. 5. Deus erat in Christo mun-
 dum reconciliās sibi & ideo solus Christus est per-
 fectus Dei & hominum mediator, in quantum per
 suam mortem humanum genus Deo reconciliauit.
 Vnde cum Apost. dixisset, Mediator Dei & hoīum
 homo Christus Iesus, subiunxit, Qui dedit semetip-
 sum redēptionem pro oībus. Nihil tamē prohibet
 aliquos alios secundum quid dici mediatōres, inter
 Deum & homines, prout, si cooperatur ad unione
 hominum cū Deo dispositiue, vel ministerialiter.

AD PRIMUM, ergo dicendum, qd prophete &
 sacerdotes veteris testamenti, dicti sunt mediatōres
 inter Deum & homines dispositiue, & ministeriali-
 ter, in quantum, s. prænuntiabant & præfigurabant
 verum, & perfectum Dei & hominum mediatorē.
 Sacerdotes uero noui testamenti possunt dici me-
 diatōres Dei & hominum, in quantum sunt ministri
 veri mediatoris, uice ipsius salutaria sacramenta ho-
 minibus exhibentes.

AD SECUNDUM dicendum, qd angeli boni, ut Aug.
 dicit in 9. de ci. Dei, *non recte possunt dici media-
 tores inter Deum & homines. Cum enim utrumq;
 habeant commune cum Deo & beatitudine & im-
 mortalitatem, nihil autem horum cum hominibus
 miseris & mortalibus, quomodo nō potius remō-
 ti sunt ab hominibus, Deoq; coniuncti, quam inter
 utrosq; mediij constituti? Dion. *tamen dicit eos ef-
 se medios, quia secundum gradum naturæ sunt in-
 fra Deum & supra homines constituti, & mediato-
 ris officium exercent, non quidem principaliter &
 perfectiue, sed ministerialiter & dispositiue. Vnde
 Matth. 4. dicitur, qd accesserunt angeli, & ministra-
 bant ei. Christo. Dæmones autem habent cōmunem
 cum Deo immortalitatem, cū hominibus autem
 miseriam: ad hoc enim se interponit medium
 dæmon immortalis & miser, ut ad immortalitatem
 beatam transire non sinat: sed perducatur ad miseriam
 mortalem. Vnde est sicut malus medius, qui se-
 parat amicos. Christus autem habuit communem
 cum Deo beatitudinem, cum hominibus autem mor-
 talitatem: & ideo ad hoc se interposuit medium, ut
 mortalitate trāfacta & ex mortuis faceret immor-

tales (quod in se resurgendo monstrauit) & ex miseri-
 ris beatos, unde numquam ipse discessit: & ideo ipse
 est bonus mediator, qui reconciliat inimicos.

AD TERTIUM dicendum, qd Spiritus sanctus
 cum sit per omnia Deo æqualis, non potest dici
 medius, uel mediator inter Deum & homines: sed
 solus Christus, qui licet secundum diuinitatē æqua-
 lis sit patri, tamen secundum humanitatem minor
 est patri, ut supra dictum * est. Vnde super illud ad
 Galat. 3. Christus est mediator, dicit glos. * Non pa-
 ter, nec Spiritus sanctus. Dicitur autem Spiritus san-
 ctus interpellare pro nobis, quia ipse interpellare
 nos facit.

ARTICVLVS II.
 Vtrum Christus secundum quod homo,
 sit mediator Dei & hominum.

AD SECUNDUM sic proceditur.
 ¶ Vi qd Christus non sit me-
 diator Dei & hominum, s. m qd
 homo. Dicit * n. Aug. in li. cōtra
 Felicianū: vna est Christi perso-
 na, ne sit non vnus Christus, nō
 vna substantia, nec mediatoris di-
 spōsatione submotā, aut Dei trī-
 dicatur aut hominis filius: sed
 nō est Dei & hominis filius, s. m
 qd homo, sed simul secundum qd
 Deus & homo, ergo neq; dicen-
 dū est, qd sit mediator Dei & ho-
 minū solum secundū qd homo.
 ¶ 2 Præ. Sicut Chrs, in quantum
 est Deus, conuenit cum patre &
 Spiritu sancto, ita in quantum est
 homo, conuenit cum homini-
 bus: sed propter hoc, qd in quan-
 tum est Deus, conuenit cum pa-
 tre & Spiritu sancto, non potest
 dici mediator, in quantum est De-
 o, quia super illud 1. ad Timot. 2.
 Mediator Dei & hominum &c.
 dicit glos. j. In quantum est uer-
 bum non medius est, quia equa-
 lis est Deo, & Deus apud Deū,
 & simul vnus Deus ergo nec ēt
 in quantum est homo, potest dici
 mediator, propter cōuenientiam
 quam cum hominibus habet.

¶ 3 Præ. Christus dicitur media-
 tor in quantum reconciliauit nos
 Deo: qd quidē fecit, auferendo
 peccatū, qd nos separabat a Deo:
 sed auferre peccatum, cōuenit
 Chro nō in quantum est hō, sed
 in quantum est Deus. ergo Chrs,
 in quantum est homo, non est me-
 diator, sed in quantum est De-
 o.

SED CONTRA est, qd Aug. di-
 cit * in li. 9. de ci. Dei. Nō ob hoc
 mediator est Chrs, quia est uer-
 bum: maxime quippe immorta-
 le & maxime beatum uerbū, lō-
 ge a mortalibus miseris, sed me-
 diator est secundū quod homo.
 RESP. Dicendū, qd in mediato-
 re duo possunt cōsiderari. Primo
 quidē rōnē mediij: scd o. officij
 cōiugēdi. Est autē de rōnē mediij
 Tertia S. The. N 4 modo,

Q. 20. ar. 1.
 Implicite ha-
 betur in gl.
 ordin. ibid.

Super. Quæstionis
 26. Articulum secundum.

In corpore
 duo sunt. Primo
 ponitur due con-
 ditiones mediatoris
 secundo applican-
 tur ad Christum di-
 pliciter, & secundum
 quod Deus, negati-
 ue & secundum quod
 homo, affirmatiue
 & sic respondetur
 quæsto. Christus ue-
 risime dicitur me-
 diator Dei & homi-
 num, secundum quod
 homo. Omnia clara
 sunt in litera, consti-
 tit enim eius proces-
 sus in hoc: Media-
 tor secundum duo,
 que habet (scilicet
 est medium, & offi-
 cium coniugendi
 extrema inter se)
 duas exigat condi-
 tiones: prima est di-
 stantia ab extremis
 secunda est delatio
 ad extrema utrimque
 ex altero. Sed Chri-
 stus, secundum quod
 Deus, neutram ha-
 bet, quia non distat
 a Deo in natura, aut
 dominio: nec aliquid
 Dei non suum de-
 ferre potest: ac per
 hoc, nihil potest de-
 ferre ex Deo tanquā
 extremo. Sed secun-
 dum quod homo, ha-
 bet utramque: quia
 distat a Deo natu-
 ra, & ab hominibus
 puris dignitate gra-
 tiæ & gloriæ: desert
 quoque præcepta do-
 naque Dei ad homi-
 nes, & satisfactionem
 ac interpellationem
 ex hoībus ad Deum,
 non quasi hæc ab ho-
 minibus accipiat, sed
 quia hæc uice homi-
 num, ipse Deo offert,
 quod uocatur pro ho-
 minibus offerre ac sa-
 tisfacere. Nihilomi-
 nus satisfactionem
 ex hominibus quodā
 modo,

Est supra ex
 Aug. lib. 10.
 cōf. 43. an-
 te me d. to. 2

Lib. 9. ca. 17.
 nō procul a
 fac. to. 5.

conij. pat

modo accipit, pro quanto ex massa peccati, carne, humana ab Adam genita, naturam impassibilem in qua satisfacere, assumptis.

In responsione ad primū & tertium consideranda, discenda ratione ipse dicentē id, quo Christus mediat, aut satisfacit, & radice vni illud, quo est ex originaliter redit ad mediū, & satisfaciendum, & merendum pro omnibus. Nam si specifice queris naturā, qua Christus meretur, mediat, & satisfacit, proculdubio natura humana est, creatura quippe nature sunt actus isti. Sed si queris, unde natura creata tantū est, ut mediet, mereatur, & satisfaciat pro toto mundo, ex gratia est unionis, ex hypostasi est diuina: quia enim Christus vnigenitus est patris, ideo per naturam assumptā satisfacit, mereatur & mediat. Et hoc est quod in ratione ad primum, docemur, & doctrina superius habita de efficacia satisfactionis & meriti Christi sic applicanda est in responsione ad tertium. Et sic oporia consonant.

Prima pars de Christo tractatus tertius.

Hic incipit tertius tractatus primae partis, qua de Christo est, tractatur; hic usque ad q. 39, de spectantibus ad ingressum Christi in mundum, ut clare patet in hieca.

Super Quaestio 27. Articulus primus.

In corpore duo sunt, primo qualis notitia de hoc quaestio haberi potest, dicitur ac per hoc monstratur via ad intelligendam veritatem conclusionis, secundo per monstrat in via incedendo, respondetur quaestio vna conclusione affirmatiua.

Quo ad primū via sciendi non est ex sacre Scripturae auctoritate in specie, sed rationabilibus sacre Scripturae consensibus, ut Aug. de Assumptio, arguit. Quo ad secundum conclusio est, Rationabiliter creditur bea

quod differt ab utroque extremo: coniungit aut mediator per hoc, quod ea que unius sunt, defert ad alterum. Neutrum autem horum potest conuenire Christo secundum quod Deus, sed solum secundum quod homo. Nam secundum quod Deus, non differt a Patre & Spiritu sancto in natura, & potestate diuini. Nec etiam Pater & Spiritus sanctus aliquid habent quod non sit filij, ut sic possit id, quod est Patris vel Spiritus sancti quasi quod est alioi, ad alios deferre: sed utrumque conuenit ei, in quantum est homo: quia secundum quod est homo, distat & a Deo in natura & ab hominibus in dignitate & gratie & gloriae. In quantum etiam est homo, conuenit ei coniungere homines Deo, precepta & dona Dei, hominibus exhibendo, & per hominibus Deo satisfaciendo; & iterpellando, & ideo verissime dicit mediator secundum quod homo.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod si subtrahatur diuina natura a Christo, subtrahetur per consequens ab eo singularis plenitudo gratiarum, qua conuenit ei, in quantum est vnigenitus a patre, ut dicitur Io. 1. Ex qua quidem plenitudine habet, ut sit super omnes homines constitutus, & propinquus ad Deum accedens.

AD SECUNDUM dicendum, quod Christus, secundum quod Deus, est per omnia equalis patri: sed etiam in humana natura excedit alios homines. & ideo secundum quod homo, potest esse mediator, non autem secundum quod Deus.

AD TERTIUM dicendum, quod licet auctoritate peccatum auferre conueniat Christo secundum quod est Deus, tamen satisfacere pro peccato humani generis conuenit ei, secundum quod est homo. Et secundum hoc dicitur Dei & hominum mediator.

QVAESTIO XXVII.

De beato virginis Mariae sanctificatione, in sex articulos diuisa.

Post praedicta, in quibus de vnione Dei & hominis, & de his que vnionem consequuntur, tractatum est, restat considerandum de his, que filij Dei incarnatus, in natura humana sibi unita gessit uel passus est: quae quidem consideratio quadripartita erit. Nam primo considerabimus de his, que

pertinent ad ingressum eius in mundum. Secundo, de his que pertinent ad progressum uite ipsius in hoc mundo. Tertio, de exitu ipsius ab hoc mundo. Quarto, de his que pertinent ad exaltationem ipsius post hanc uitam.

Circa primum quatuor consideranda occurrunt. Primo quidem de conceptione Christi. Secundo, de eius natiuitate. Tertio, de eius circumcissione. Quarto, de eius baptismo.

Circa conceptionem autem eius oportet primo aliqua considerare, quantum ad matrem concipientem: secundo, quantum ad modum conceptionis: tertio, quantum ad perfectionem proles concepta.

Ex parte autem matris occurrit considerandum, primo quidem de sanctificatione eius: secundo, de virginitate eius: tertio de desponsatione eiusdem: quarto de annunciatione ipsius: quinto, de preparatione ipsius ad concipiendum.

Circa primum quaruntur sex.

Primo, Vtrum beata virgo mater Dei, fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero.

Secundo, vtrum fuerit sanctificata ante animationem.

Tertio, vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit sibi totaliter sublatus fomes peccati.

Quarto, vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit consecrata, ut nunquam peccaret.

Quinto, vtrum per huiusmodi sanctificationem adepti fuerit plenitudinem gratiarum.

Sexto, vtrum sic sanctificati, fuerit proprium sibi.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum beata virgo mater Dei, fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod beata virgo non fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero. Dicit enim Apostolus ad Cor. 15. Non prius quod spirituale est, sed prius, quod est animale, deinde quod est spirituale: sed per gratiam sanctificantem nascitur homo spiritualiter in filium Dei secundum illud Io. 1. Ex Deo nati sunt. Natiuitas autem ex utero, est natiuitas animalis: non ergo beata uirgo fuit prius sanctificata, quam ex utero nasceretur.

2 Præter Aug. dicit in Epistola ad Dardanum. Sanctificatio qua efficitur templum Dei, non nisi renatorum est: nemo autem renascitur, nisi prius nascatur. ergo beata virgo non fuit prius sanctificata, quam ex utero nasceretur.

3 Præter. Quicumque est sanctificatus per gratiam, est mundatus a peccato originali & actuali, si ergo beata virgo fuit sanctificata ante natiuitatem ex utero, consequens est quod nunc fuerit emundata ab originali peccato: sed solum originale peccatum poterat eam impedire ab introitu regni celestis. Si ergo tunc mortua fuisset, uideretur quod ianuam regni celestis introisset, quod tamen fieri non potuit ante passionem Christi: habemus enim fiduciam in introitum sanctorum per sanguinem eius, ut dicitur Hebr. 10. Videtur ergo quod beata virgo non fuerit sanctificata antequam ex utero nasceretur.

4 Præter. Peccatum originale contrahitur ex origine, sicut

tam virginem sanctificatam in utero. Probat, Maiora gratie privilegia beate Virgini concessa creduntur, quam aliis sanctis: sed quibusdam sanctis concessa est sanctificatio in utero. ergo. Maior probatur, tum quia mater futura erat vnigeniti a Patre plenigratia: tum quia Angelus dixit eam plenigratia. Minor probatur de Hier. & Isaz. Bapula.